

*Bigarren Lehendakarioordea eta Lan eta Enpleguko Sailburua
Vicelehendakari Segunda y Consejera de Trabajo y Empleo*

AGINDUA, 2023KO APIRILAREN 21EKOA, BIGARREN LEHENDAKARIORDE ETA LAN ETA ENPLEGU SAILBURUARENA, HONEN BIDEZ BERMATZEN DA EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO HEZKUNTZAREN GIZARTE EKIMENEN SEKTOREAN 2023KO APIRILAREN 25ERAKO DEITUTAKO GREBA DIRAUCEN BITARTEAN ERKIDEGOARI EMAN BEHAR ZAIZKION FUNTSEZKO ZERBITZUAK BETEKO DIRELA.

ELA, STEILAS, CCOO, LAB eta UGT sindikatuek greba deitu dute 2023ko apirilaren 25erako, Euskal Autonomia Erkidegoko Gizarte Ekimeneko Ikastetxeetan.

Grebarako deialdiaren helburuak Lan Agintaritzari bidalitako jakinarazpenean jasota daude. Jakinarazpen hori hasitako espedientean dago.

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikulua langileen greba egiteko eskubidea onartzen du, langileek beren interesak defenda ditzaten, horixe baita egungo zuzenbide estatu sozial eta demokratikoak oinarri dituen funtsezko eskubideetako bat. Konstituzioak, beraz, berdina babesten du greba-eskubidea eta beste zenbait eskubide garrantzitsu, hala nola bizia, osotasun fisikoa, osasuna, hezkuntza, joan-etorri askea, eta informazio askatasuna, besteak beste. Hain zuzen, Konstituzioak bete-betean babesten ditu, bai eskubide horiek guztiak, baita greba egiteko eskubidea ere.

Beraz, greba egiteko eskubidea baliatzeak talka egin dezakeenez herritarren gainerako funtsezko eskubideekin, eta Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatuta dagoenaren arabera, nahitaezkoa da neurri egokiak ematea Erkidegoarentzako ezinbesteko zerbitzuak bete daitezzen, auzitan dauden eskubideetako bat bera ere edukirik gabe gera ez dadin.

Hala ere, aurreko premisa gorabehera, begien bistakoa da ezen, funtsezko eskubideak mugatzen dituen edozein neurri konstituzionala izan dadin proportzionaltasunaren printzipioa zorrotzaz eplikatuz hartu behar dela, eta horretarako hiru baldintza bete behar ditu neurri horrek: neurria aplikatuz proposatutako helburua lortu ahal izatea, hots, "egokitasun-judizioa" deritzona; egitatea aztertuta ondorioztatu izana ez dagoela neurri apalagoren bat helburu hori eraginkortasun berarekin lortzeko, hau da, "beharrizan-judizioa" deritzona; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako onura edo abantaila gehiago eragiten direlako auzian dauden beste ondasun edo balioetarako eragiten diren kalteak baino, hau da, "proportzionaltasun-judizioa, zehazki ulertuta". Konstituzio Auzitegiak zenbait alditan adierazi du haren iritzia gai horren inguruan, honako epai hauen bitartez, besteak beste: 122/1990, 123/1990, 8/1992, eta 126/2003.

Erabaki horietatik ondorioztatu behar dugu erkidegoarentzat funtsezko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta horretarako nahitaezkoa dela interes desberdinak kontuan hartuta zuhurtasunez jokatzeko. Alegia, ziurtatzeak berme gisa balio behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta; betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela — amore eman, Goi Auzitegiaren hitzetan—, haien eskubideak grebaren bidez babesteak ezinbesteko zerbitzua jasotzeko eskubidearen komunitate/pertsona titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien errebindikazio edo eskakizunen arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Hori guztia dela-eta, greba-deialdi honen aurrean, haren garapenak dituen ezaugarri zehatzak hartu beharko dira kontuan

Denbora-eremuari dagokionez, berriz, egun bateko jaurdunaldi osoko greba da, apirilaren 25 hain zuzen ere. Jarduera-eremuari dagokionez, deialdiak itunpeko irakaskuntzaren sektoreko hezkuntza-eremuari eragiten dio (gizarte-ekimeneko sektorea).

Adierazitakoa dela-eta, lehenik eta behin, kontuan hartzekoa da hezkuntza funtsezko eskubidea dela, eta Konstituzioaren 27. artikulua halakotzat jotzen duela, eskubide hori zentzu zabalean harturik; hau da, pertsonen bizitza osoan indarrean dagoela aintzat hartuta, eta, hortaz, existentziaren lehen urteak ere barne hartzen dituelarik, non hezkuntza-zerbitzua ematea beharrezkoa den haurraren garapen integrala ahalbidetzeko.

Aintzat hartu behar da, gainera, greba-deialdi honek ikasleei zuzenean eragiten diela. Bada, hauek dira Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak aurreko deialdietan emandako datuak:

- a) Haur Hezkuntzako 1. zikloa (0-2 urte).
- b) Haur Hezkuntzako 2. zikloa (3-5 urte).
- c) Lehen Hezkuntza.
- d) Bigarren Hezkuntza.
- e) Batxilergoa eta Heziketa Zikloak.

Prentsan jasotako datuen arabera, greba deitu duten sindikatuak iturri gisa hartuta, gizarte-ekimeneko sektoreak 200 zentro inguru ditu 2023an Euskadin, 9.000 langile inguru irakasleen eta irakasle ez direnen artean. Kalkuluen arabera, 130.000 ikasle inguruk egiten dituzte ikasketak zentro horietan.

Haur-eskolei dagokienez, funtsezko zerbitzua da, bai hezkuntzarako oinarrizko eskubidearen ikuspegitik (Konstituzioaren 27. artikuluan aitortua), bai lana eta familia uztartzeari eragiten dion ikuspegitik, lan-eskubideari lotuta baitago, gizarte-harremanen bilakaeraren aurrean gaudelako, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren 2009ko urriaren 28ko Epaiak adierazi zuen bezala.

Jokoan dauden eskubideen funtsezkotasuna bermatuko duten gutxieneko zerbitzuak ezartzeari dagokionez, ikastetxeak irekitzea nahitaezkoa da ikasleak sartzeko, eta beharrezkoa grebarekin bat egiten ez duten langileek lanerako duten eskubidea baliatzeko, Konstituzioaren 35. artikuluan aitortua. Hori dela eta, gobernu-agintaritzak gutxieneko zerbitzutzat jotzen du ikastetxeetarako eta lotutako eraikinetarako sarbide-kontrola bermatzea, gutxienez grebarako eskubidea ez baliatzea erabakitzen duten langileen eta ikasleen sarbidea zaintzeko, ikastetxeak ireki ezean erabat eta justifikaziorik gabe eragotziko bailitzateke lanerako eta hezkuntzarako eskubide korrelatiboa.

Unibertsitatez kanpoko ikastetxeak irekitzeko beharizan bakarra ez da «ikastetxea irekitzea» jarduera material gisa; aitzitik, irakaskuntza-egitekoaren edo jardueraren ezinbesteko «funtzionamendu-errutinak» gauzatu behar dira (gutxieneko zerbitzuen izaera murriztaileagatik eskatzen direnak), ikastetxe horietan instalazioak edo materialak zaintzeko eta ikasleak zaintzeko egiten direnen artean; izan ere, ikastetxe haietara ikasle adingabeak joaten direnez —adingabeei ezin zaie helduei eskatzen zaien heldutasun-maila bera eskatu haien jardunean, eta horren ondorioz, ikastetxearen erantzukizuna ezin da guztiz baztertu (Auzitegi Gorenaren 2002ko apirilaren 14ko Epai)—, berebiziko arreta eskatzen da ekiditeko modukoak diren arriskuak ezabatzeke edo murrizteko, instalazioak behar bezala edukiz eta mantenduz, baita zaintzeko eta kontrolatzeko lanak eginez — irakaskuntza- edo prestakuntza-jarduerak garatzen diren egoitza batean adingabeak edo ezgaiak zaintzeko ardura hartzen bada arreta berezia jarri behar da haiek nozitu lezaketan edozein lesio edo kalte saihesteko —Valentziako Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren urriaren 23ko Epaiak, 1526/2009 zenbakikoa (Administrazioarekiko Auziak, 1. sek.)—. Horren ondorioz, ikastetxe horietan, gutxieneko zerbitzu gehigarri gisa, aginte- eta/edo zuzendaritza-ahalmena duten pertsonak egotea ezarri beharko da, prebentzio eta segurtasunerako arreta ikastetxe haietara joaten diren adingabeentzat ikuspuntu objektibo batetik arriskutsuak izan litezkeen guneetara zuzentzeko ardura beren gain hartu dezaten.

Aipatutako inguruabar horiek guztiek Agindu honetan zehazten diren gutxieneko zerbitzuak ezartzen dituzte, eta, horrela, gatazkan dauden eskubideen funtsezko edukia bateragarri egiten saiatzen dira.

Horregatik guztiagatik, deitutako grebaren kasuan, lan-agintaritzak honek egokitzen jotzen du zuzendaritza-taldeko pertsona bat eta mendekoen plantillako pertsona bat ezartzea goizeko txandarako eta beste bat arratsaldeko txandarako,

grebaren eraginpeko ikastetxe guztietan, ikastetxeetara sartzeko kontrola bermatzeko, ikastetxe bakoitzeko eta atxikitako eraikin bakoitzeko.

Bestalde, lehen adierazi den bezala, unibertsitateaz kanpoko ikastetxeak irekitzeak, «ikastetxea irekitzeko» jarduera materialak ez ezik, irakaskuntza-funtzioan edo -jardueran behar-beharrezkoak diren (eta gutxieneko zerbitzuen izaera murriztaileak eskatzen dituen) «funtzionamendu-errutinak» ere eskatzen ditu, instalazio edo elementu materialei eta horietan ematen diren zaintza- eta zaintza-elementuei dagozkienak.

Ikastetxeetan zaintza- eta zaintza-eginkizunak betetzen direla bermatzeko, lan-agintaritza honek egokitzat jotzen du hezkuntza-etapak bereiztea. Ikasleen segurtasuna bermatu ahal izateko, bereziki haur eta lehen hezkuntzako ikastetxeentzat eta hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleak dituzten ikastetxeentzat, ikasleen heldutasun-maila hartu behar da kontuan. Adinaren arabera, ikasleek zaintza- eta kontrol-maila handiagoa edo txikiagoa behar dute, eta eman behar zaizkien zainketa integralek intentsitate desberdina izan behar dute.

Bereizketa hori, heldutasun-mailan eta ikasleen zaintza- eta zaintza-beharrizanetan oinarritua adinaren arabera, 2019ko urtarrilean, martxoan, apirilean, maiatzan, azaroan eta abenduan deitutako grebetan erabili zen, Gizarte Ekimeneko Irakaskuntzaren sektorean, eta Lan Agintaritza hau behartu zuten ezartzen ziren gutxieneko zerbitzuak birplanteatzera, ikasleen segurtasuna bermatze aldera, bereziki haur eta lehen hezkuntzako ikastetxeetarako eta hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleak dituzten ikastetxeetarako. Hori guztia 2019ko urtarrilaren 15eko Aginduan jaso zen, eta hurrengo deialdietan emandako aginduetan mantendu zen. Agindu horietako bi, zehazki 2019ko urtarrilaren 15eko Agindua eta 2019ko martxoaren 7ko Agindua, errekurritu egin ziren Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusian, eta hark, ekainaren 26ko 327/2019 Epaian (59/2019 Administrazioarekiko Auzi Errekurtso Arrunta eta 62/2019 Errekurtso Metatua) eta irailaren 10eko 361/2019 Epaian (177/2019 Babes Jurisdikzionalako Administrazioarekiko Auzi Errekurtsoa), ezetsi egin zituen errekurtsoak, eta berretsi egin zituen aipatu ditugun aginduak.

Hala, Haur Hezkuntzako 1. zikloko (0-2 urte), 2. zikloko (3-5 urte) eta Lehen Hezkuntzako (6-11 urte) etapetan, beharrezkotzat jotzen da gutxieneko zerbitzu horiek areagotzea, aipatutako etapetan ikastetxe bakoitzean matrikulatutako ikasle-kopuruaren arabera, ikasleen segurtasuna eta osasuna bermatu ahal izateko.

Aipamen berezia merezi dute hezkuntza bereziko kideek. Egoera bereziak direla-eta, desgaitasuna eta mendetasun-maila handia duten pertsonen laguntza orokorra behar duten ikasleak joaten dira zentro horietara. Laguntza horiek oso arreta indibidualizatua eta baliabide intentsibo eta jarraituak behar dituzte. Horregatik, ikastetxe horiei datxekien babes-funtzioa babesteko, beharrezkotzat jotzen da gela horietan egon ohi diren langileen % 50 egotea.

Gai horretan gobernu-agintaritzari eskumen eksklusiboa ematen zaionean, bermatu nahi da greba-eskubidea baliatzeak izan behar dituen mugak, funtsezko zerbitzu jakin batzuei eustearren, oinarrizko beste eskubide batzuk asetzera bideratuta dauden heinean, Zuzenbidearen arabera bakarrik ezar daitezkeela, eta gobernu-erantzukizuna eta -ahala duenak bakarrik.

Hain zuzen ere, Lan Harremani buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikulua honako hau xedatzen du: «greba edozein zerbitzu publiko edo premia aitortu eta atzerazineko zerbitzu mota emateaz arduratzen diren enpresetan deklaritzen denean, eta larritasun bereziko inguruabarrak gertatzen direnean, gobernu-agintaritzak beharrezko neurriak hartu ahal izango ditu zerbitzuen funtzionamendua ziurtatzeko» eta «Gobernuak, xede horietarako, esku hartzeko neurri egokiak hartu ahal izango ditu».

Konstituzionaltasuna aitortua duen arau horretan (Konstituzio Auzitegiaren 11/1981 Epaia, apirilaren 8koa [RTC 1981\11]), Konstituzioaren greba-eskubideari buruzko 28.2 artikuluaekin bat etorriz, non ezartzen baita «eskubide horren erabilera arautzen duen Legeak beharrezko bermeak ezarriko dituela komunitatearen funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko» - gobernu-agintaritzari ematen zaio edozein berme-neurri hartzeko aukera, era batekoa edo bestekoa, greba-kasuetan funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko. Neurri horietako bat da, administrazio-ebazpen bidez, jarduerari eusteko ezinbesteko gutxieneko zerbitzuak ezartzea, eta, ondorioz, langile kopuru jakin bati zerbitzu horiek egiteko deia egitea, langile horien lan-prestazioa behar baita.

Hori dela eta, Lan Harremani buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikulua aipatzen duen prozedura bideratu da, eta entzunaldia eman zaie deialdia egin duten sindikatuei, eragindako enpresaburuen elkarteei eta Hezkuntza Sailari, gobernu-erabakiak ukituko dituen zerbitzuei eta langileei buruzko proposamenak egin zituzten.

Lan eta Enplegu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 7/2021 Dekretuaren 3. artikulua titularrari esleitzen dizkio Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazio sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien jardun-arloak finkatzen dituen irailaren 6ko 18/2020 Dekretuaren bidez lan-arloko legeria betearaztearen arloan bere gain hartutako eskumenak. Zehazki, 2.j) atalean jasotzen du eskumen hau: zerbitzu publikoak edo premia biziko eta atzerazineko zerbitzuak emateko ardura duten enpresa, entitate eta erakundeei eragiten dieten greba-eskubidea erabiliz gero, komunitatearen funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko beharrezko bermeak ezartzeko eskumena erabiltzea. Eskumen hori ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuak eskuordetzen du.

Horregatik guztiagatik, Bigarren lehendakariorde eta Lan eta Enpleguko sailburuak, Eusko Jaurlaritzak eskuordetuta, honako hau

EBAZTEN DU:

Lehenengoa.– Gizarte Ekimeneko Ikastetxeetako irakaskuntzaren sektoreko langileei 2023ko apirilaren 25erako deitu zaien greba-eskubidea gauzatzeko, ondoren zehazten diren funtsezko prestazioak eta horiei dagozkien gutxieneko zerbitzuak mantendu beharko dira:

1. Oro har, grebak eragindako ikastetxe guztietan, ikastetxeetara sartzeko kontrola bermatzeko, ikastetxe bakoitzeko eta atxikitako eraikin bakoitzeko: zuzendaritza-taldeko pertsona 1 eta mendekoen plantillako pertsona 1 goizeko txandarako eta beste bat arratsaldeko txandarako, halakorik balego.

2. Babes-funtzioa babesteko:

a) Ikastetxe arruntetan:

- Haur Hezkuntzako irakasle 1. Etapa honetan matrikulatutako 100 ikasletik aurrera, irakasle bat gehiago gehituko da.
- Lehen Hezkuntzako irakasle 1. Etapa honetan matrikulatutako 100 ikasletik aurrera, irakasle bat gehiago gehituko da.
- Irakasle 1 DBHrako, Batxilergorako eta Lanbide Heziketarako.
- Hezkuntza bereziko gela egonkorak dituzten ikastetxeetan, eta gela horietan bakarrik, gela egonkor horietako ohiko langileen % 50.

b) Hezkuntza bereziko ikastetxeetan, ikasgeletako ohiko langileen % 50.

Bigarrena. Aipatutako zerbitzuak aldatu ahal izango dira, dagozkion administrazio-izapideak egin ondoren, grebaren iraupena kontuan hartuta, edo higiene-arrazoiak, arrazoi biosanitarioak edo gerora sortutako beste ezohiko arrazoi batzuk direla-eta.

Hirugarrena.- 1. Grebarako eskubidea erabiltzen ez duten langileek emango dituzte zerbitzuak lehentasunez.

2. Langileen ordezkariari entzun ondoren, Enpresaren Zuzendaritzari dagokio gutxieneko zerbitzuak egin behar dituzten langileen izenen izendapena eta eginkizunen esleipena, txandaka, betiere aurreko artikuluan eta indarreko legerian jasotako mugak errespetatuz.

Laugarrena. Agindu honen aurreko apartatuetan jasotako gutxieneko zerbitzuak ezin izango dira nahasi zerbitzu horiek emateko izendatutako langileak aldatzeagatik edo geldiarazteagatik. Halakorik gertatuz gero, legez kontrakotzat joko dira, eta eragiten dituztenek erantzukizuna izango dute, eta erantzukizun hori indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera eskatuko zaie.

Bosgarrena. Aurreko paragrafoetan xedatutakoak ez du ekarriko inolako mugarik greba arautzen duen araudiak egoera horretan dauden langileei aitortzen dizkien eskubideetan, ez eta greba eragin duten eskaeren izapidetzeari eta ondorioei dagokienez ere.

Seigarrena. Agindu hau jakinarazten den egunean jarriko da indarrean.

Zazpigarrena. Jakinaraz bekie agindu hau interesdunei, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 40. artikuluan ezarritako moduan, eta adieraz bekie, halaber, agindu honek amaiera ematen diola administrazio-bideari, eta haren aurka administrazioarekiko auzi-errekurtsoa jar dezaketela Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko dagokion salan, jakinarazten den egunetik 2 hilabeteko epean, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailaren 13ko 29/1998 Legean xedatutakoaren arabera.

Era berean, eta Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoarekin bat etorritik, jakinaraz bedi, halaber, agindu honen aurka aukerako berraztertze errekurtsoa aurkeztu ahal izango zaiola Lan Agintaritzari, hilabeteko epean, agindua jakinarazi eta hurrengo egunetik aurrera.

Vitoria-Gasteizen, 2023ko apirilaren 21ean.

**BIGARREN LEHENDAKARIORDEA ETA
LAN ETA ENPLEGU SAILBURUA**